

40 փ3.

ՄԱՐԺԱԹ

40 փ3.

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական և Երգիծաբանական

ՏՆՕՐԷՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԵՕՔՄԵԴԵԱՆ

Հասցէ, Ղալաթիա Նորատունկեան խան

ԺԲ. Տարի Թիւ 46

ՄԱՐԺԱԹ

22 Մայիս, 1899

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ.—Կաղզուանցիին հարիւրամեակին առթիւ :

ՔԱՐՈՂ.—Վարագոյրին ետեւէն ամուսնութիւն :

ՁԷԼԷՆԹԻՍ.—Փետացուն :

Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ.—Օղիին պատմութիւնը :

ԿԱՐԱՊԵՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆ.—Երկու խօսք :

* * *.—Զպիտի մոռնամ :

ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ.—Սեւը ներս հերմակը դուրս :

ՍԱՐԳՍՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆ.—Ապրիլ 6ին մեռնելս :

ԳՐԻԶ.—Տեսա՞՞ք եք եւ կը հաջնա՞ք :

Վ. Փ.—Ալապուհուկը (Երկկտրավէպ) :

* * *.—Պատասխան մը Սամաթիայէն գրողին :

Ծաղիկի հեռագիրները :

Ծաղրահանելուկ.—

Ազգային լուրեր :

ԿԱԶՁՈՒԱՆՅԵՐԸ

ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

Կաղզուանցի Տ. Զաքարիա Պատրիարքի թուանը թուը՝ Տ. Վահրամ Սրբազան Մանկունի, անցեալ շաբաթ օրը՝ յՕրթագիւղ իր ասպնջականուած բընակարանին մէջ համեստ սեղան մը տուաւ, Կաղզուանցիին հոգեւորական ուրիշ թուանորդներուն՝ Տ. Մեսրոպ Ս. Արքեպիսկոպոս Սուքիասեանին և Տ. Գրիգորիս Սրբազան Յովհաննէսեանին, որոնք Ագրիանուպոլոյ նախկին Առաջնորդ Մեսրոպ լուսաւորեալ Արքեպիսկոպէն յաջորդական գծով կ'իջնեն։ Այս պարզ և նահապետական սեղանը՝ առ-

սակ մը նախատօնակն ու հոգեճաշն էր Զաքարիա մեծանուն Պատրիարքի անմոռաց հարիւրամեակին և յաւերժական յիշատակին, որուն կը մասնակցէին ուրիշ համակրողներ ալ :

Այս առթիւ քանի՛ քանի՛ անգամներ յիշուեցաւ ու շնորհակցաւ Գէորգ Դ. Կաթողիկոսն ալ, որ իր նախահաւուն՝ Կաղզուանցիին պէս ուսումնասէր և մեծադործ Հայրապետ հանդիսացաւ ժամանակակից տոհմային տարեգրութեանց մէջ :

Զարմանալի զուգադիպութեամբ մը լրագիրներէն կ'իմանանք թէ, երբ հո՞ւ Տ. Զաքարիա Պատրիարքի հարիւրամեակը կը կատարուի, անդին իջմիածնայ մէջ ալ պատրաստութիւններ կը տեսնուին այս տարի Գէորգեան Ճեմարանի քսանեւ հինգամեակը տօնելու, կատարել միանգամայն Գէորգ Դ. Կաթողիկոսի գործունէութեան յորելեանը։ Հոգ չէ՛, թո՛ղ կատարեն հո՞ւ և հո՞ն այդ տեսակ անմեղ հորեւեաններ, որոնք կը թանուէր բարձրաստիճան անձնաւորութեանց նկատմամբ յաւերժական երախտագիտութեան կոթողներ են, և ո՛չ մարդկային վաղանցիկ ցոյցեր։

Զաքարիա Պատրիարք՝ իր Արմաշի Դպրեւանքովը և ուսումնասէր աշակերտներովը, անմեղ պիտի ապրի, ինչպէս նաեւ Գէորգ Դ. Կաթողիկոս՝ իր համանուն Ճեմարանովը և հոգեծին սաներովը։ Թո՛ղ ցնծան, թո՛ղ մխիթարուին ուրեմն իրենց հոգիները երկնքի մէջ։

Զաքարիան անցեալ դարուն վերջերը չէ՞ր, որ ընթացիկ դարուս համար տաղանդաւոր աշակերտներ նախապատրաստեց։

Գէորգ Դ. այս դարուս վերջին քառորդին

սիրեր զինքը, նորէն չէի կրցած սիրել: Ինք ալ կը դարձանար, կ'աղչէր թէ ինչպէս կ'ըլլայ որ ինքզինքը չի կրնար սիրցնել ինծի, կամ իրեն պէս չքնաղ արարած մը ինչպէ՛ս չեմ կարող սիրել:

Սակայն ես գիտէի պատճառը, չէի կրնար սիրել, որովհետեւ սիրոյ մէջ մեր երկուքին ըմբռնումը իրարու հակոտնեայ էր. ես հոգին կը փնտռէի, ինք ընդհակառակը կարծեր էր թէ վայրկեանական հաճոյքով մը անպատճառ պիտի սիրէի զինքը: Շատ սխալած էր:

Օրեր անցան այսպէս, երկուքս ալ դժբաղդ էինք. տիկինս զիս ատել սկսած էր քանի որ զինքը չէի սիրած. եւ իր ատելութիւնը վերջին օրերը այնչափ սաստկացած էր որ կը վախնայի իր հետ առանձին մնալէ: Նախազգացում մը կ'ըսէր ինծի թէ այս կինը օրին մէկը քու գլխուդ ձիւն մը պիտի բերէ:

Դեռ իր հետ չամուսնացած ըսած էր ինծի «եթէ չի սիրես զիս, ես ամուսնալուծութիւն կ'ընամ ձեռք բերել»: Եւ հիմա յաճախ այս խոստումը կը յիշեցնէի իրեն. սակայն որո՞ւ կ'ըսես, բնաւ ականջ չէր կախեր եւ յայտ յանդիման կ'ուզէր զիս չարչրկել. «Յիլեմ, շատ մի նեղեր զիս» կ'ըսէր:

Կնիկ չէր ան այլ փորի ցաւ. ինչ ընելով, թափածս ժողվածս չէի գիտեր, գլուխս խեղ չէր մնացած, վայրկեանական թափի մը անսալով իրեն հետ ամուսնացեր էի. քանի էրիկ կնիկ եղած էինք գործս բոլորովին անյաջող կ'երթար. ինք ալ վերջին ծայր ձախաւելին մէկն էր, ես փորձի համար ամուսնացեր էի, Աստուած ինծի փորձանք տուած էր. կրնաս նէ ազատէ հիմա:

Դիչեր ցերեկ հանդիստ չունէի. երբ մէկը սխալ մը գործէ, պատճառը կը փնտռէ, ես ալ այս ձախորդ ամուսնութեան բուն իսկ պատճառը Պ. «Ամուսնացէք»ը նկատած էի եւ շատ անգամներ երեսին տուած:

Կռիւը սովորական բան մը ըլլալ սկսած էր մեր մէջ. օր մը իրարու շատ գէշ դարձեցանք, մինչեւ անգամ այնչափ բարկացայ որ զինքը ծեծելու եղայ, բայց իր վայրենի մի նայուածքը զիս կասեցուց մտադրութենէս:

Եւ ո՞վ գիտէ որչափ ատեն շարունակելի պիտի ըլլար մեր այս դաժան կեանքը, երբ բարեղէպ միջադէպ մը վերջ տուաւ ամէն բանի:

Ինչպէս եղեր էր ես ալ չեմ գիտեր. օրին մէկը տիկինիս հետը պատեղու եղանք. իր տարօրինակ խնդրանքներուն սեպէ թէ վարժուած էի ալ, ուզեց Ղալաթիոյ աշտարակը ելլել. եղանք մինչեւ դադարի:

Ամբողջ Պոլիսը իր արուարձաններով եւ գեղածածաղ Դոսփորով մեր աչաց առջեւն էր, այս գեղեցիկ տեսարանը սրտի կատարեալ գոհունակութեամբ մը կը գիտէի, երբ մէկէն ի մէկ ինքզինքս պարապութեան մէջ գտայ. ինքիւր վրաս դառնալով խոշոր խնձորի մը պէս աշտարակին գաղաթէն վար կ'իյնայի. չըռախ . . . գետինը հասեր էի:

Տիկինս զիս վար նետած էր կարի արագ ճարպիկութեամբ մը:

Ոսկորներս ջարդուփշուր եղած էին, չէի սթափեր. մինակ զգացի որ մէկը ոտքէս կը քաշէր եւ «Ելիր, ելիր» կ'ըսէր ինծի:

Ժամանակ մը ետքը աչքերս բացի եւ տեսայ որ լուսցեր է. մայրիկս էր, որ ինծի ձայն կուտար ոտքէս քաշելով, վաճն զի անկողինէս վար գլտորած էի:

Անդամ մըն ալ աչքերս շփեցի եւ շատ դո՛ւ մնացի որ ամուսնութիւնս երազ մըն էր, բայց օրիորդը իրականութիւն էր, որուն հետ հետեւեալ օրը գժտուեցայ:

ՔԱՐՈՂ

ՓԵՍԱՑՈՒՆ

Արթուկեանները շատ սիրուն ընտանիք մըն են. Մերկէլ աղա Արթուկեան՝ պետը ու հայրը այն ընտանիքին որուն անդամներն են՝ Դէօփիսէ խաթուն Արթուկեան՝ մեծ մայր,—օրիորդ Ուլումպիկ Արթուկեան,— Պ. Միրիճան Արթուկեան՝ տանըպատանին,—պզտիկ Հրանդ Արթուկեան—ամէնքն ալ Արթուկեան:

Մերկէլ աղա՝ զուարճասէր, կենցաղասէր, խաղաղասէր, օղիասէր, բարեկամասէր եւ այլնասէր մարդ մըն է, կը սիրէ ամէն բան որ ուրախ է, հոգեբարձ է. առատաձեւն կ'ուզէ երեւնալ, բայց առտուները զարգավթծին հետ տասը բարայի համար ըրած վէճերը տալով թողեցինքը տակնուվրայ կ'ընեն: Աղքատասէր է, եւ իրեն յատուկ բարոյական մը ունի. մուրացկանին ստակ չի տար առարկելով թէ անոնք ստախոս են, կեղծ թշուառներ են, գող են. Քրուն աղքատները գինեպաններն ու նուագածուներն են, ասոնց ո՛րչափ ստակ տայ մարդ այնչափ մեծ բարիք ըրած կ'ըլլայ՝ կ'ըսէ:

Ընտանեւէր է՝ շատ իրիկուն տուն չերթար որ իր ընտանիքին հանգստութիւնը չվրդովէ:

Դրամօժիտի դէմ ամենաբուռն բողոքող մըն է. «Իմ աղջիկս, կ'ըսէ, իր աղուորութեամբ կրնայ կարգուիլ, քէֆը ուզողը թող առնէ, անոր հոգը չէ. ձեռքը ոսկի պէլէլէ՛ մը ունի, անով կրնայ ասլուիլ»:

Իրօք Օր. Ուլումպիկ խիստ հմայիչ աչքեր, կաթնաթոյր դէմք մը, պիծակամեան հասակ մը ունի. եւ այս ընտանիքի գեղերուն վրայը աւելցնող տաղանդ մըն ալ ունի՝ քաջ պատկերահան մըն է:

Բայց դժբախտաբար շատ պզտիկ որբ մնացած է մօրմէն, եւ ծեր ու խուլ մեծ-մօրը ձեռքը մեծցած է. եւ հօրը թոյլ ու անհոգ հսկողութեան տակ իր բնազդները լայնարձակ կերպով աճած ու ծաւալած են:

Մերկէլ աղա իր աղջկանը ապագային նկատմամբ անտարբեր չէ բոլորովին, իր օղիի ընկերներէն հաւանած երիտասարդը՝ տուն կը հրաւիրէ. երբեմն երեկոյթներ կը կազմակերպէ, հացկերոյթներ կուտայ: Աստուած պաւկասութիւննին չցուցնէ շատեր ասանկ առիթներէն օգտուիլ կը փափաքին. ձրի կեր ու խում, պար ու զօսանք՝ եւ հապա ըլլալով աղուոր աղջկան մը հետ դարպասս բնել. ո՞ր պէտքահաճէն ֆիլմայ գիմադրել Մերկէլ աղայի հրաւերին:

Դանիէլ գլխաւոր հրաւիրեալ մը, գրեթէ ընտրուած մը, կէս պաշտօնական թեկնածու մըն է, ասիկա ինքզինքը իբրեւ մեծ դրամատէր մը ծախած է Մերկէլ ա-

դային եւ որուն բոլոր գործն է՝ օրն ի բուն՝ Բօմբիօն խանին մէկ դռնէն մտնել, պահ մը վերի յարկը կախուած թուանշաններուն տկարիկ մը նետել եւ յօնքերը պռստել եւ գլուխը քիչ մը երերցնելէ վերջը խանին միւս դռնէն դուրս ելլալ, ստկարանին շուրջը գտնուող խանութներուն ցուցափեղկերը ուշի ուշով աչքէ անցնել եւ ապա Մէհմէտ Ալի Փաշա խանին դրան առջեւ խարխաւած մնալ երկար ժամանակ. վերջը կամ սրճարան մը նարտ խաղալ կամ բարեկամի մը սենեակը ճոռմաբանել. եւ երբ Մերկէլ աղային քովը գտնուի:

—Եղբայր այս ի՞նչ դաժան բախտ ունիմ ես. երկու օր առաջ 1000 հատ շըմէնտըֆէր առած էի, երէկուցն է ի վեր գինը վար խնալու վրայ են. աղէկ եմ ըրեր տէ միւս կողմէն ալ 20,000 հատ քօնսօլիտ բաց ծախեր եմ. չենէ խերս անիծուած էր:

Մերկէլ աղան աչքերը բաց եւ սքանչացած կը նայէր Դանիէլին. երանելի մահկանացու որ սասնկ մեծ լէշքանէր— մէջ մտնելու չափ կարողութեան տէր է:

Այս վերջինը լաւ հասկցած էր իր պարտաւորութիւնն ընտրութիւնը որ ի՞նչ աստիճան ստախօսայն աստիճան ալ ղրբաշաւան էր. իրօք ալ խեղճ մարդուկը միտքէն անգամ անցնել չէր ուզեր որ Պ. Դանիէլին բաց ծախածը իրաւոյնէ հալէ էր, եւ թէ դրաւաններուն մէջ ալ անկէ ուրիշ բան չի կար:

Ասիկա պատկերհան էր իր պարտալ ժամերուն մէջ, որք կեանքին մեծ մասը կը կաղմէին: Մերկէլ աղա անանկ մեծ հաւատք ունէր անոր արհեստին վրայ որ Բաֆաէլ, Ռիւպէնս, Ռամպրանտ Մէյսթրսէի պէս ուրիշ մեծ վարպետներ քիչ մը դժուար կրնային հաւատարիլ Դանիէլի որ ինքզինքը ամենահաշակաւոր պատկերհան մը քած էր. ինքզինքը այն անմահ վարպետներուն գործերը ընդօրինակելու իսկ կարող չէր. սրբազապէս կտաւ մրտադ մըն էր:

* * *

Այս պարտնը շաթթուան դրեթէ ամէն իրիկունը Արթուրկէնց տունը կ'անցունէր:

Ճաշէն առաջ օղիի ափսէն միջտեղ կուգար, ափսէին մէջ ընտիր փշիկներ բաղմանդամ եւ բաղմատեսակ օղիակնճումի (նոր բարդ բառ մը աշխարհի խնամտը տուող) պահուն Մերկէլ աղա Արթուրկէնց աղուոր մը Դանիէլին գլուխը կ'արթուկէր երկտասարդութեան յուշերէն կը պատմէր անանկ բաներ որ ամէն իրիկուն կը կրկնուէին եւ պիտի կրկնուէին մշտնջենապէս ինչ հալարապատիւներ չէ՞ր ըրած Մերկէլիոս աղան՝ մէկ գիշերուան մէջ հինգ հազար խայմէ կերած էր. չէ՞ Ալէմտաղիի մէջ կառքեր տուններ այրած էր եւ գեռ ինչեր ինչեր . . .

—Մէյ մէկ հատ կնճենք, կ'ըսէր Դանիէլ քիչ մը շունչ առնելու համար:

—Կնճենք զաւակս, կենացդ Դանիէլ ճան:

—Անուշ, ո՞ր փշիկն տամ:

—Մէկ ըսիր տէ միտքս բան մըն ալ եկաւ . . .

Դանիէլի համբերութիւնը հատնելու մօտ էր վառն

զի գիտեր պատմութիւնը եւ հարկերորդ անգամ ըլլալով շօյն մօտիկ պիտի ընէր: Մերկէլ աղան կը պատմէր որ ժամանակին կորովի ու սրտոտ բարեկամ մը ունէր որ թէեւ Խալաֆաճէ էր բայց անտգիւտ մարդ մը եւ իրիկուն մը գինեատան մէջ դանակը մէջքէն հանեց եւ աշխարհէն կտոր մը կարելով խորովել տուաւ եւ անիկա փշիկ ըրին:

Դանիէլ մօտիկ կ'ընէր քրիստոնէական համակերպութեամբ եւ պարագային համեմատ Մերկէլ աղային հետ մէկտեղ երբեմն կը բարկանար, երբեմն կը յուզուէր, երբեմն կը խնդար—բայց Պ. Միքիճան անդադար «կերտ» կուրէր երբ պիտի սետնէր» կ'ըսէր. եւ ճաշէն վերջը իր սենեակը քաշուելով Վէյֆաէլէ դասերը կը ստորադասուէր:

Մերկէլ աղա ճաշէն վերջն ալ կը շարունակէր իր ցնթի բնթի պատմութիւնները, սրբանկարութիւնները մինչեւ որ զբայի բարեկամ մը գար եւ սովորական քէֆի խաղին սկսէին: Դանիէլ ալ՝ աղատած էր եւ օրորդին հետ կ'սկսէր խոնարհել այդ օրհնեալ բայց «կը սիրեմ կը սիրես»:

Իրիկուն մը Ուլումպիկ քիչ մը ջրագրդուած էր եւ կը խծրծէր:

—Ես աղուոր չեմ, կ'ըսէր Դանիէլ յուսահատի ձեւ առած, անոր համար ինծի սէր տալ չես ուզեր:

—Ես աղուոր երկտասարդ չեմ սիրեր, կը պատասխանէր Ուլումպիկ, վասն զի եթէ իմ առնելիք ամուսինս աղուոր ըլլայ ամէն տեղ ամէն ժամանակ անիկա իմ աղուորութիւնս պիտի խաբանէ. ասիկէ դատ միշտ նախանձելու առիթ պիտի ըլլայ:

—Այո՛, բայց դո՛ւնէ՛ տարիքիդ յարմար երկտասարդ մը ըլլայի . . .

—Այո՛ ալ հոգս չէ. վասն զի երկտասարդն ալ գըլխու փորճանք է. արդէն ինչ հարկ կայ աղուոր ու երկտասարդ ամուսին մը առնելու . . . ես սովորութիւն մը ունիմ պտուղ կերած ժամանակս խախտ ամէնէն դէշերէն, թուամաներէն, կոնծածներէն կ'սկսիմ եւ աղւորները վերջը ուտելու համար կը պահեմ:

—Եթէ խօսքը պտուղներուն եկաւ, կ'ըսէ Դանիէլ բաւականէն աւելի սրտեղած այս անուատկառ օրինակէն, սա առիթ կուտայ ինծի յարելու թէ ես ալ սելսը շատ կը սիրեմ, բայց շատ ձեռքէ անցածը չեմ սիրեր. վասն զի իրաւ է որ շատ սեղմուածը անուշ կ'ըլլայ կ'ըսեն բայց ան ալ չափէն աւելի կը խրխիւնայ:

Երբ խօսակցութիւնը այս անխորժ դարձուածքը կ'առնէր անդէն Մերկէլ աղային բարեկամը գայթակղուած կ'երեւէր այս գլուխ գլխի խօսակցութենէն եւ դժգոհ աչքերով սուր ու շանթահարող նայուածքներ կ'ուղղէր դէպի անոնց:—Մերկէլ աղա հասկցաւ եւ առանց մէկը սրդողցնելու այս խօսակցութեան վերջ մը տալու յոյսով բացապանչեց:

—Աղջիկ, Ուլումպիկ, դարձեալ պատկերհանութեան վրայօք է խօսքերնիդ, չը լիննա՞ր չը հատնի՞ր այս պատկերհանութեան խօսքը:

—Ո՛չ հայրիկ ո՛չ. կարելի՞ բան է որ երկու արդիւնք

քովէ քով գան եւ չխօսին քէնքէնքի վրայ եւ կարենան վայրկեան մը ձանձրանալ.— ես քէյաթէ մը էդոչը չինեցի, միւսիւ Դանիէլը չատ կը հաւնի կոր . . .

—Ա՛խ ասիկա աղջկանս հիւանդութիւնն է, կ'ըսէ Մերկէլ աղա խօսքը խաղակիցին ուղղելով, եղբայրներ, կին ու վրձինին համար տուած ստակներովս երկու քօրէնան կրնայի չինել:

Բազմոցին մէկ անկիւնը նստած գուլպայ կը հիւսէր Թէոփիսէ խաթունը որ կը հարցնէր Մերկէլ աղային.

—Ի՞նչ կ'ըսէ ճահիլս:

—Հանրմ, կը պօռայ Մերկէլ աղա խնդալով, թող քէյալը մօտէն է չինել տէ միւսիւ Դանիէլն ալ չատ հաւնել է . . . Դան մը հասկցա՞ր մարիկ:

—Մեղոյ . . . աչքս ելլայ, գուալը ճահիլիս մէտէն քէյալ կ'ուզէ կոր, եղբօ. վաղուէն թէզի եօք չինել տամ:

—Հա՛ թամամ Բարեկունն ենք. կը յարէ խաղակիցը, Մերկէլ աղա Խօրաբան ձգէ՛ տէ, խաղերնուս նայինք . . . Թող թը տուողը ես եմ գիտե՞մ. հայտէ համրանքդ ի՞նչ է ըսէ՛:

—Էֆէնտիմ հինգ թուղթ. հինգ. 2 թէրցա վեց. քուարթա մը տասնոցէն չորս. ընդամենը տասնհինգ:

Սիրերգը վերստին շարունակուեցաւ Դանիէլ, եւ Ուլումպիկի միջեւ:

(Շարունակելի)

ՉԷԼԵՆԹՍՍ

ՕԼԻՒՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Սամաթիոյ Օւմանդղի գինետան հինաւորց յաճատորդներէն հռչակաւոր Հաճի Տանկլոս անուն խման մը, որ մը չափէն աւելի գինի խմած, զլտորելով տուն կ'երթայ, եւ առանց գլխուն բարձ մը գտնալ կարենալու, առաջին դէմը ելած բազմոցին վրայ երկարելով կը քընանայ:

Երազին մէջ ինքզինքը հրաշազան պարտէզի մը մէջ կը գտնայ եւ ո՛ր գտնուիլը հասկնալու համար, բոլորտիքը հետազօտած միջոցին, լուսաշող դէմք մը կը տեսնէ, որուն չորս կողմը կայտառ քերովբէներ կը թռչըտէին:

—Այս ի՞նչ է, ըսաւ բարին Աստուծոյ ձայնը, առանց մեռնելու ի՞նչպէս յանգգնեցար արքայութիւն գալու:

—Ո՛վ մեծդ Աստուած, այնչափ խմեր էի որ, գըրեթէ կիսամեռ վիճակի մէջ էի եւ չիտակը կ'ուզե՞ս ամենագութ Տէ՛, ես ալ կը զարմանամ թէ ինչպէ՞ս հոս կը գտնուիմ:

—Այրիս, Աղամ նախահայրդ սուտ խօսելուն համար պատժեցի. իսկ զքեզ շխտակ խօսելուդ համար պիտի վարձատրեմ, խնդրէ՛, ի՞նչ որ ուզես, պիտի տամ:

—Ով Տէր իմ երկնաւոր, հիմայ եթէ ելնեմ ստակ ուղեմ, պիտի դժուարիք, որովհետեւ ամէն ստակ ուղղներու այնչափ տուեր էք, որ ձեր քով կուտ մը անգամ չէ մնացած:

—Իրաւ է. ոսկի եւ արծաթ ոչ ունիմ, այլ ուրիշ ինչ որ խնդրես, կուտամ քեզ:

Հաճի Տանկլոս բաւական մտածելէ յետոյ, երկրպագելով ըսաւ:

—Ամենազօր Տէր, պերճախօս ըլլալ կ'ուզեմ:

—Եղիցի, ըսաւ բարին Աստուած:

—Ամենազօրաւոր ըլլալ կը հայցեմ:

—Եղիցի, ըսաւ զարձեալ բարին Աստուած:

—Բան մը մոռցայ ամենակարող Տէր:

—Խօսէ՛ . . . :

—Տունս գող չմտնայ:

Բարին Աստուած բան մը փսիսաց Նոյ նահապետին ալանջին՝ որ մօտը գտնուած խուկի ծառի մը տակ Բաքոսին հետ սամարիճ կը խաղար: Նոյ՝ հազած ճերմակ պատմութեան քղանցքին ետեւէն կալօն մը հանելով, ըսաւ:

—Ա՛ռ. իրիկունները փոքր գաւաթով մը խմէ՛, ասկէ բոլոր խնդիրներդ պիտի կատարուին:

—Ա՛յս ինչ է ամենազօր Տէր, հարցուց Հաճի Տանկլոս զարմանօք:

—Ինչ պիտի ըլլայ, ճերմակ ջուր:

—Ո՛հ Աստուած իմ, բայց ծառադ ջուր չիմեր:

—Հոգ չէ, հետզհետէ կը վարժուիս, Նոյ նահապետս թող քեզ վարժեցնէ ըսելով, բարին Աստուած մեկնեցաւ:

—Եկո՛ւր նայիմ, բաց բերանդ, ըսաւ Նոյ նահապետ:

—Դնա՛ բանդ. ես կենացս մէջ ջուրէ համ առած չեմ, ըսաւ Տանկլոս խորշանօք:

—Տէ՛, խմէ պուտ մը, ասի քու գիտցած ջուրերուդ չի նմանիր ըսելով, կալօնին ճտիւր բռնի խեղճ Տանկլոսին բերանը խոթել կը ջանար:

Տանկլոս զայն վանելու համար այնչափ տապալը կեցաւ, որ վրան պառկած բազմոցէն վար գլորելով, ընդոտ արթնցաւ. նոյն հետայն, կինն ալ վարէն աղմուկը լսելով վեր վազեց: Մեր Տանկլոսին՝ առաջին աչքին հանդիպածը՝ արքայութեան մէջ Նոյ նահապետին ձեռքը տեսած կալօնը եղաւ, որ բազմոցին անկիւնը դետեղուած կը կենար. անշուշտ Նոյ նահապետը զրկած է խորհեցաւ ինքնիրեն:

—Բա ի՞նչ եղար տնաչէն, հարցուց կինը, ինծի տապալուրի հանեցիր:

—Ինծի նայէ կնիկ, աս պիտիլիլ ո՛վ բերաւ հոս:

—Դուն բերած ես, ո՛վ պիտի բերէ:

—Անտնկ է նէ դուն սըվիլէ գինիի խառտէլս մը բեր նայիմ:

—Վախմամ կ'էնէ գինի պիտի խմես . . .

—Չէ՛, ասկէ ետքը ճերմակ ջուր պիտի խմեմ . . .

—Ու Դաշալէլէնի ճուր տէր, սառնիճի ճուր կը ծախեն կոր նէ անկէ՞ է:

—Աս ջուրը արքայութեանէն բերի, բարին Աստուած տուաւ:

—Ծնդեցա՞ր քա մարդ . . . հապա ստտար խմելուն սօնը ի՞նչ պիտի ըլլայ:

—Կիրոսն չկրտես բան մըն է կ'ըսես պէ կնի՛կ . . . զոնն սա խառնելը ասդին տուր նայիմ, քիչ մըն ալ ջրող կայ նէ լոխմա մը հացով բեր:

Կինը ուզածները բերելով դէմը դրաւ, Տանկլոխ առաջին գաւաթը խմելուն քիթը բերանը ծածկուեց:

—Ո՛ւֆ . . . քրտա, նզովից արմատ, ասոր մէկ գաւաթը հինգ գաւաթ գինիի հաւասար է ըսաւ ինքնին:

Հինգերորդ գաւաթին այն աստիճան չաղակրտեւել սկսաւ, որ խեղճ կինը ամուսնոյն պ'երճախօսուեց թեան վրայ կը հիանար, տասներորդ գաւաթին յետին ծայր դորաւոր կ'զգար ինքզինքը, ամբողջ մարդ տրարածներ իրեն հպատակները կ'երեւէին աչքին, դրպոսները մէկ կուտ մը չգտնուելովը հանգերձ, մեծածախ խոստումներ կը չուայէր կնոջը:

Գասներորդ գաւաթին քնացաւ, եւ առանց զգալու մինչեւ առտու հագաց, որմէ գողերը՝ տանտէրը արթուն կարծելով չէին համարձակեր տունը աւարի տալու:

Ահա այսպէս, բարին Աստուած, Հաճի Տանկլոխին ամէն խնդրածները պարգեւած էր. բայց յետոյ ժամանակ անցնելով, բարին Աստուծոյ այս պարգեւը՝ որ ընտիր չամիչէ շինուած էր, մարդիկ այն աստիճան խորագիւցին որ, այժմու խմուած Գեղ ըսինքներուն մէջ չամիչին կուտն անգամ չի կայ. այսուհանգերձ, Սամաթիոյ, Լանկայի եւ Գուլիարուի մէջ, Գեղ օղի խմելը այն աստիճան ընդհանրացած է, որ գինի խմողը հիմայ մատով կը ցուցնեն իրարու:

Յ. Մ. ՀԱՃԵԱՆ

ԵՐԿՐԻ ԽՕՍԻՔ

Անցեալները Ծաղիկի մէջ Մ. Պեղաղեան ստորագրութեամբ յոգուած մը հրատարակուած էր Նոր Թաղի Եկեղեցւոյ խորհրդարանի մէջ տեղի ունեցած միջադէպի մը վրայ. դժբաղդարար այդ թերթը ժամանակին ձեռքս անցած չլլալուն համար չի'իրցայ անմիջապէս պատասխանել:

Յօդուածագիրը կ'երեւի թէ՛ կամ խնդրոյն վրայ լուտեղեակ չէ, եւ կամ միայն անձնական հակառակութենէ մղուած է:

Յօդուածագիրը անվայել կընկատէ թաղական խորհրդոյ անդամներէն միոյն այն օրուան ընթացքը, ու կը պաշտպանէ «նէ» երիտասարդը՝ որ յիշեալ թաղական անէն քաղաքավարական, այլ սակայն ժխտական պատասխան մը առնելուն համար նեղացած՝ հայտնելով խորհրդարանէն դուրս կ'ենի ձեռքի օղղը իր ուզած տեղը փակցնելու համար: Եւ երբ խորհրդոյն միւս անդամներէն մին խնդրոյն վերջ մը տալու նպատակաւ «աղաք» պարոնին կը մօտենայ, համոզելու համար որ համակերպի իրենց առաջարկին, սա խոսքերը կը լսէ իրմէ «բաւք ո՞վ էք, ինչ կը խառնուիք»:

Հայհայել . . . Այնքաւ երիտասարդ . . .

Աստուած իմ . . . ինչ հակասութիւնս Այս երկու բառերը իրարու քով վայելց Պեղաղեան էֆ. այս է ձեր

տրամաբանութիւնն ըսածը զոր չէք գտած թաղականին խօսքերուն մէջ, եւ այս է ձեր փոքրամտ ու փոքր հոգիները . . .

Կը խնդրեմ, տրամաբանութեան վրայ հրապարակաւ ճառելէ առաջ քաղաքավարութեան օրէնքները սովորեցուցէք ձեր «նէ» բարեկամին, որպէս զի նախ պատշաճ կերպիւ խօսելու ձեւը գիտնայ:

Կը դարմանամ նաեւ, Պեղաղեան էֆ. որ կ'ենիք ամբողջ թաղեցիի մը խրատ տալու հովեր կ'առնէք եւ կ'ըսէք թէ «թաղեցի մը պարտի ուսումնասիրել ընտրելին բարքը, վարքը, արհեստը, կարողութիւնը եւ բարոյականը»:

Շիտա՛յր խելացի էք եղբր, բայց ո՞վ ըսաւ թէ ժողովուրդը աչքը կը գոցէ ու այնպէս կուտայ իր քուէն:

Պէտք է գիտնալ թէ, խորհրդոյն այն անդամը որ ձեր քննադատութեան արժանացած է, ծանօթ է որպէս իր պարկեշտութեամբ ու անկեղծ եւ յարատեւ գործունէութեամբ եւ այդու թաղեցիներու սիրոյն եւ համակրանայ արժանացած է. ուրեմն այդ մասին երբէք թաղեցիին սխալած չէ:

Գալով արհեստին, կը կարծէք թէ թաղական մը անպատճառ վաճառական եւ կամ սեղանաւոր պէտք է ըլլայ: Ո՞վ տրամաբանութիւն . . . Գործողը արհեստին ազնուութիւնը չէ, այլ մարդուն անձնական ազնուութիւնը: Այսու հանգերձ յիշեալ թաղականին արհեստը քննադատելի կողմ երբէք չունի:

Ձեր քննադատութիւնը կարդալով միտքս կուգայ նշանաւոր ուս առակախօսի մը մէկ տալիս որով խորհուրդ տուած է սոխակին՝ աքաղաղէն երգի դաս առնել եւ այնպէս երգել: (*) ԿԱՐԱՊԵՏ ՓԱՓԱՋԱՆ

() Ծ. Ս. Պեղաղեան էֆ. իր գրութեան մէջ ծեծի պատմութիւն մը ըրած էր, որու մասին որ եւ է պատասխան մը չգտանք վերոյիշեալ գրութեան մէջ, բայց ամէն պարագայի մէջ Թաղ. Խորհրդոյ մէկ բացատրութիւնը կրնայ խնդրոյն ստուգութիւնը երեւան հասնել:

ԶԻ ՊԵՏԻ ՄԱՌՆԱՄ . . .

Ա.Ռ. Զ. ԲԱՏԵԱՆ . . .

. . . եւ ինչպէ՞ս մոռնամ, ճիշտ անցեալ չորեքշաբթի ժամը 6ին 5 վարկեան եւ 3 մաներկրորդ կ'ուզէր, . . . կարծեմ, — սակայն ժուռնալիս մէջ գրած եմ — այն աստիճան սարսափելի տաք մը կար որ ինքնիրենս կը մոտձէի, ի՛նչ աստիճան երջանիկ են արդեօք . . . Սիպերիոյ սառույցները մէջ գեղերոյ «Բերրի» արշաւախմբի մասնակցողները Տաքութիւնը կարծես թանձրանալով չօշտիւնի մարմնի մը կազմած էր Չաքմաքճըլարի զաւակներին վրայ, ուրիշ վեր ելլելու եւ վար իջնելու մտածումը ելեքարական ցնցում մը յառաջ կը բերէր մէջս. եւ սակայն «բաւք» ապսպրած էր, «չուտով աճալարանօք այս ինչին երթալէ վերջը, այն ինչին հանդիպելու է, եւ . . . այն ինչէն այս ինչը»:

Պէտք է գիտնալ միեւնոյն ժամանակ որ այս ինչը

եւ այն ինչը իրարմէ . . . քսան փարսախի անջրպետով մը բաժնուած են, եւ ապաւորուած էր նաեւ որ 5 վարկեանէն երթալի եւ . . . վերադառնալի եւ ես . . . շատ լաւ, ըսած էի:

Եկու տես որ էվոլյուցիոն լազար չարչըյա ուշմատը, հաղիւ թէ Չաքմաքճըլարի մէկ քառորդը . . . քսուսամբալ արշաւելով հասած էի . . . եւ ահա . . . ահա երկու երեսնուն հուր եւ կարմիր կաթիլթող . . . յոյնի սղջիկներ, ինչ քայլ մը առաջ, երկուքն ալ երեսս նայեցան ժպտեցան խնդացին, եւ իրարու բաներ մը ըսելէ վերջը, նորէն նայեցան նորէն խնդացին եւ անանկ չընորհալի ձեւով մը որ, մարդ ապուշ ըլլալու էր մտածելու համար թէ . . . ինծի սիրահարուած չեն, եւ ինչպէ՞ս ալ չի սիրահարուէին աղջիկները, քանի որ արեւակեղ դէմքիս վրայէն կարկաճող քրտինքը ալիքներու գեղեցկութեան զմայելի լուսով մը չինած էին . . . իւրովի կ'ըսէի, ասոնք ալ քիւսնուն բռնուեցան . . . շատերու պէս, խեղճ աղջիկներ . . . երբ ահա Չաքմաքճըլարի պաշտօնէին առջեւ հասած ըլլալով երկուքն ալ ներս մտան. եւ անտարակոյս . . . ես ալ ջերմեռանդաբար . . . անոնց ետեւէն: Բայց արդէն ապաւորեցին կէս քաշ եւ . . . կերան . . . ես ալ անոնցմէ քիչ մը վար նստած էի . . . ապաւորեցին նաեւ որ քէյնէլէ ալ բերէ, բերաւ եւ ան ալ կերան . . . ես ալ այս միջոցին զբաղած էի ապաւորած 25 տրիէմ քիւսն ուտելու . . . դեռ քէյնէլէն լինեցա՞ծ չէին երբ ապաւորեցին նաեւ որ 100 տրիէմ ալ «սպայքիմ» բերէ, անոնք կ'ուտէին ես կը զարմանայի . . . եւ անուշ ըլլայ թող ուտեն կ'ըսէի որո՞ւ հոգ հարկաւ աճին կը հանենք . . . երբ նոյն միջոցին չորպաճիս . . . խոփու դէմքով երեսն շէյք զէմբէլէ վազելով ներս մտաւ եւ . . . սուսնց զիս տեսնելու դընաց մէկ անկիւնը նստաւ, եւ ս'սաւ 2) փարսանոց խոսքս արդէն մը կրծել . . . գործողութիւն մը որ առնուադն ժամու կէս կը տեւէր . . . եւ բան մը որ իմ հաշիւներս «քիթի»ներս ամէնքն ալ ջարդ կը ձգէր, եւ ամէնէն սոսկալին այն էր որ դատաւարուած էի . . . դատուած հոն մնալ մինչեւ անոր երթալը. աղջիկներուն կողմէ այդ միջոցին չիլ մըն ալ «սպայքիմ» արծաթափայլ ջուր ապաւորեցաւ, սպալկեցնելու համար քէյնէլէ եւ բայց յետոյ «քիթի» անակնկալ այցելուներու դընացը կամ անցըր, վարդի պէս թարմ այտերով այդ աղւոր աղջիկներու . . . անդնդախոր ստամոքսին մէջ:

Ջուրը խմեցին, բերանին սրբեցին եւ . . . ոտքի ելան . . . ես ալ . . . բայց ես նորէն նստայ . . . չորպաճիս հոն էր, խոսքս արդէն կը կրծէր . . . թեւիս դըպան . . . ոտքիս կոխեցին . . . մին ալ սանկ քիչ մը . . . վրաս իյնալու պէս եղաւ, եւ երբ նայեցան որ բոլորովին անտարբեր կը գտնուիմ, յունարէն ըսին որ, իրենց ընկերակցիմ . . . եւ ընկերակցեցայ իրենց մինչեւ դուռը . . . աչքերովս . . . դուրս ելած միջոցնուն մատովսին պողպատէին զիս ցուցեցին . . . որ գլխովը հաւանութեան նշան տալէ վերջը, յամրաքայլ . . . ինծի մօտեցաւ եւ . . . «13 պուշուգ դըշ. վերէճէքսինիդ միւսի» ըսաւ. ձայն ձուն հանելու չէր իգար, պէտք էր մարդուն ու-

ղածը վճարել, հակառակ պարագային չորպաճիս պիտի իմանար, երբ մանաւանդ եթէ պողպատէին խնդրը մերկապարանոց երեւան հանէր . . . ու ինքնիրեն կ'ըսէի եթէ պողպատէին դիտնար որ սա անկիւնի մարդը չորպաճիս է կրնար աւելի պահանջել, եւ ես ալ սիրայօժար պիտի վճարէի . . . ինչ եւ է վարանելու ժամանակը չէր: մէ՛կտ մը տուի որուն վրայ նուկէս դըշ ետ բերաւ. . . նոյն միջոցին ալ չորպաճիս ոտքի ելաւ եւ խոսքս արդէն 20 փարան մեծ դժուարութեամբ տալէ վերջը ելաւ գնաց. չէի կրնար մէկէն ի մէկ դուրս ելլել . . . սպասեցի քիչ մը, յետոյ կայծակի պէս դուրս նետուեցայ, վեր նայեցայ, վար նայեցայ . . . գացեր էին . . . ժամացոյցս նախեցայ, 7 ուկէս էր. . . վերվար Ղուկէս ժամէ ի վեր դուրսն էի . . . առանց ժամանակ կորսնցնելու եւ . . . այս ինչին այնինչին երթալու, ուղղակի . . . մաղաղա գացի . . . : չորպաճիս տեսնելով որ կ'ուշանամ ինքը գացեր այս ինչին այն ինչին դրամ գանձելու համար, եւ դրամ գանձած ըլլալու գոհունակութեան լայն շունչով մը եկեր էր 20 փարայի խոսքս արդէն ուտելու . . . :

* *

Եւ երբ . . . արթնցայ, օ'իս ըսի, աղէկ որ իրաւ չէր, եթէ իրաւ ըլլար ո'ւրկէց պիտի տայի 13 ուկէս դըշ. բայց տար խեղճ չի հասաւ որ, ես ինչո՞ւ անբանի մը պէս 25 տրամ լոխմայով գոհացայ, քանի որ գործին մէջ, փարա բոլ չիկար. հայտէ՛ ինչ է նէ չորպաճիս, որ 25 փարայով որը իրիկուն կ'ընէ . . .

ՍԵՒԷ ՆԵՐՍ ԶԵՐԲԱԿԵ ԴՈՒՐՍ

Երբէք աչքէ չեն վրիպիր Բերայի շիտակ ճամբուն վրայի կարգ մը տիկիները որոնք աղջիկներն առջեւնին ձգած, խանութ խանութ կը պատին արշալոյսէն՝ վերջապէս եւ երեկոյին տուն դառնալով բազմոցին վրայ կը նստեն կամ հինգ կանգուն ժապաւէն եւ կամ աստաղցու սավաշաւու: Վա՛յ այն խեղճ խանութպաններուն որոնք նմանօրինակ բժախնդիր մօտաճիններուն զո՞հ կ'երթան: Նախ Բերա ելլող ընտանիքները, որոնք ամառուան թեթեւ տաքածոյ մը առնելու դիտաւորութիւնը ունին միայն, Թիւնէլի գլխէն մինչեւ Թագսիմի վերեւը քանի մը անգամներ կը չափեն որպէս զի ձեռ որոշեն «նայինք Պէյօղլուցիները աս տարի ի՞նչ կուստօ հաներ են, պասմա բէշերը քովէն գարկած է՞մք, քլօ՞շ է մի, տիւզ չորս մատէն ելած է «ըսելով արիւն քրտինք կը մանեն երթեւեկելով այդ կրակոտ Թուօթուաւներուն վրայ:

Անցեալ օր Վարդուհի հանըմը իր երկու աղջիկներով, մտադրեց այս տարուան տաքածոները Բերայէն դընել, խորհելով թէ անոնք որչափ որ սուղ ըլլան ճաշակի տեսակէտով միշտ կը դերազանցեն գիւղերու մէջ ծախուածները: Ուստի ամուսնոյն Թափ-Թափը մտնելով կըրցաւ քանի մը դըշ. չորթեւ եւ իր ջիֆիթէ խումրիներուն հետ Բերա երթալ:

Հոս՝ տեղի տնձկութեան պատճառաւ չպիտի յիշեմ Վարդուհի հանրմին հաշիւ չգիտնալուն համար մէկի տեղ չորս ծախս ընելը. Օր. Նուարդի դեղին պօթերուն կոճակներուն կարգաւ փրթիլը. Թիւնէլէն ելած միջոցին մէկգմէկ կորսնցնելն. հովանոցին շոգենաւին մէջ մոռցուլը. կամուրջին վրայ Սիրանուշին կսմիթ ուտելը. Վարդուհի հանրմին ձեռքի սիւնիմը շունը յափշտակելը այլ ազնիւ ընթերցողներս կը հրաւիրեմ ինծի հետեւի լճիշտ Բերայի շիտակէն:

—Աղջկաներ, ձեզի կ'ըսեմ, անանկ կոխնիդ առած չի պիտի վաղէք. ատըմնիդ ատըմին պիտի քալէք, անցած օրուան պէս տողերու մի պերէք ինծի:

—Մամա՛, իշտէ սա կնկանը պիչիմը բէք ազուոր է կիտես ֆիստանձի Հոռորին մօտեններուն մէջը կար աս ձեւը:

—Ի՞նչ մայմուն իշտա՛լը ես քա տուն ալ, ի՞նչ տեսնաս նէ կը հաւնիս:

—Ամա նայէ՛, մամա, սեւով ճերմակին վրայ քոնէմ ժիլէն ի՞նչ ազուոր կացեր է:

—Լաֆի տարիչ մըլար, առջիդ նայէ առապա կուգայ կոր:

—Վառտա՛ քօքօնայ . . .

—Երկու աչկդ քեօռնայ, կիտես քի նիսպէթ իչին վրաս կը պերէ կոր:

—Մատամ թի՞ աղաբաթէ:

—Տուր տահա պիդ ձեւ պաղաճաղղդ տէ սօղրամ տանա կէլիս պաղարը:

—Մամա՛, մամա՛, Վիքթոր հանրմին թարիֆ ըրած մաղաղան իշտէ աս է, նայէ՛, Պօն Մառչէէն քանի մը խանութ վար ըսաւ:

—Հէլէ քալեցէք նայիմ, շաշըրումիչ մընէք ինծի:

—Տուտու քօռսէէս կը ճաթիմ կոր:

—Բեզի չըսի քի ատտար մի սըխմեր տէյի, նիսպէթ չուն, թըրնէֆէս եղիքի երթաս տէ սօվրիս:

—Մամա քովի աղջիկդ նայէ՛, աս պատման չէ՞ր քի մեր գեղի Պօն Մառչէ Տիգրան աղային քովը տեսանք:

—Քա՛ հա՛, աղջիկ, դըպիւր ան կըլմանի կոր ամա չէլլայ ան ասոր թախլիթը ըլլայ:

—Քա չէ տուն ալ, կտորը վլայցինք տէ պան մըն ալ չեղաւ:

—Քա տուտա՛ւ, սա բաստաճիին մտնանք տէ մէյմէկ հատ ուտենք, ղէրէ աչկս խարարմիչ կ'ըլլայ կոր:

—Կէնէ մի՛ պաշլայէք վըռ, վըռ, վըռ, ականձիս տակը, կեցէք նայինք հօրերնուդ տուած փարան պիտի օգտէ՞, նայէ՛ հիսապլին մէջը սըլս սանտր, վէլօ, էլտի-վէն, բաշայի թանթէլա չի կար, ատոնք ալ ելաւ գըլ-խուս:

—Քա՛ քրտինքի համար ծակ ֆանեւա՞ս:

—Վա՛ . . . ատ ալ սլակաս թող ըլլայ հանրմա, հարս-նիքիդ ճէհէզ չենք շտկեր կոր:

—Մատամ աֆի էտէրսինիդ, տո՛ւրմայըն ճամըն էօ-նինտէ, էկէր պիր շէյ ալմայաճաքսմըղ . . .

—Մօ նէ՞ տէմէք տիր պէնիմ փարամ եօ՞ք, հէլպէթ պիր շէյ ալաճաղըմ . . . կերած ապուրը նայէ սըւոր, ծօ

սէն պէնի պիլիսին, պէն պիւյիւճիւ Գէորգըն գըղը թէլլալ Աւետիսին տէ կնիկի իմ, պու գըղար տա եա-պանձը տէյիլ, մաշալլահ տէ . . . պէնիմ տիրլէր . . .

—Պէ ճանըմ աննատըք պիր թարաֆա տուրըն տա հալա կէլսին:

—Քա հագիլըն վար, բէք սըճաք, հիչ տէ լիւղկեար եօք, խըխում օլտուհ:

—Մամա, մամա, նայէ՛ կուգան կոր, Թագուհիցան, մարը, հարսերնին, Պօղոսիլը . . .

—Էյ, խաչոր, Աստուած հետս է կ'ըսեմ նէ չէք հաւտար, տեսա՞ք, ինտո՞ր ազուոր ըսաստ եկանք, անոնք աստեղացի են, ամէնական պանը խուլաճ խուլաճ կիտեն:

—Օ՛ . . . բարի լոյս, ըսեմ բարի իրիկուն ըսեմ . . . աս ո՞ր հով փչեց Վարդուհի հանրմ (կսկսին փողոցին մէջտեղը պաղտուիլ) եանի կայ եա, քեզի հետ չըլլային նէ խաչոր չպիտի ճանչնայի, մաշալլահ, ալթըլս քեզի հետ ո՞վ կը խորաթէ քի, երկու հատ հասուկ խուլիկ-ներ . . . Աստուած պահէ:

—Օրերդ շատ ըլլայ, Աստուած ով ունի նէ սաղըչ-լամիչ ընէ, քա՛ աս ինտո՞ր չիմանցեր ես, աղայիդ աչիլը լուս, կը դայիֆնաս կոր տէյի տէրտ կ'ըներ կոր:

—Ը՛հ . . . միւսը մնաց քի. ֆըլօէնցայէն զայիֆճայ, ասա՛նի էի քի, անցած տարի տեսնայիր . . .

—Քա կեւի՛, նայիմ ֆլօէնցան ի՞նչ է:

—Սա նոր հիւանդութիւնը:

—Քա վայ մեղքիս, էյ անցած ըլլայ, խաչոր չիմա-ցանք, անանկ չէ՞ քա Նուարդ:

—Էյ ի՞նչ պիտի առնէք նայիմ:

—Քա սուս եղի քուրուկ, Նուարդս ելաւ քի, «ես Պօնմառչէ Տիգրան աղային պատմաներէն պըլսմիչ եղայ աս տարի Պէյօղլուէն առնենք տէյի» ես ալ ճահիլնե-րուս ույմիչ եղայ, ելայ եկայ, էյ սահաթը օխտը կնաց տահա տասը փարայի պան չենք առեր, մինակ քանի մը էնտաղէ բաշայի շէրիտ իլէն թանթէլայ առինք, ես աս վըռտիւծներէն վախիթ չի կայ քի:

—Վառտա զօխօնայ . . .

—Քա վույ ճղակտոր ելլաս հեմէն . . . սա նայէ, վրաս կըլիս խըխում ըրաւ . . . ծօ՛ պու նէ՞ օլտուս:

—Մամաս մարդը քեզի ասղին եկու ըսաւ:

—Քա ես ի՞նչ կիտնամ քի ջուրին պօռուն վրաս պիտի պոնէ, ծովերը գերեզման ըլլայ հէմէն, եուճուռ-ճախ հէրիֆ քի խաթ մը լաթէ ըրիր ինծի:

—Վարդուհի հանրմ եկու սա մաղաղան մտնանք տէ չոր լաթով մը սրբենք:

—Կայ եա, խաչոր քաշուելու պան չէ: Գլխաւորս ըսես նէ կրակ է կտրեր փարայ շունիմ տէյի, էկէր էքէ ըլլայ նէ իչիմիդ վար, մէջի աստառին փարան պիլէ տահա չեմ տուեր, աչկս քէօռնայ:

—Օռիսդէ մատամ, մէթաքսթէս, մալինէս, պաս-մատէս, քօռտէլէս, տանթէլէս, քալցէս, կանթեայ, քօռ-սէտէս, պէռթէս, թոլքօ, եա թա բէտեա բուխէս . . .

—Օտիդ պագնեմ, սըւոր ըսէք սուս ըլլայ, սիրտս մարելիք կ'իյնայ կոր:

—Մամա, տուն վրադ չորցուր տէ մենք Թագուհի

Հանրամհն հետ պատմաները նայինք . . .

—Հիմա ահալին կլոխս թոփ կ'ընեմ հո', քէօսէլէ սուռաթլը, քիչ մը չընթուկէ տէ համբերէ, երբոր չէ նէ քօսսէթ կը սըխմեր կոր ինստոճի բօստալ:

—Բա ամօթ է մամա էթնաֆըդը նայէ', տունը չենք, ինքզինքիդ եկուր:

—Տահա տէմ տուր, հիմա թէքմէյիս տակը կ'առնեմ սա խըռսիս վրայ, ծանդ քեզ քաշէ:

Ժամուան մը մէջ հարկւր տասնի չափ տպածոյի թոփեր աչքէ անցնելէ վերջը, առանց բռն մը որոշելու խանութէն կը մեկնին, մինչդեռ խանութպանը դրան առջեւ կեցած ճակտին քրտինքները կը սրբէ, անիծելով այն վայրկեանը երբ կէօրիւնիւ յաճախորդները ներս մտան:

—Վարդուհի Հանրմ, տուն կիտես ամա, կ'ուզեսնէ սա խանութը մէյմը աչքէ անցնենք:

—Խանութն ալ լար ասնի աճնելիքնիս ալ, զաթը աս առտու խախմէս թաշմիշ եղաւ տէ մօխիրները վրաս նստեցան նէ ըսի քի կլխուս պէլայ մը կայ տէյի, նալէթ ըլլայ պատմային ալ բուրդուլին ալ:

—Էյ անանկ է նէ վախտով երթամ տէ ըռախին թէփին չըտկեմ հիմա ո՛ւր է նէ կուգայ . . . կիտե՛ս ա' թապիյէթը:

—Էյ հայտէ կիւլիւմ սէպկալ չըլլամ, երթաս բարով բարեւ ըրէ ապոյիդ:

Ու մեր չըլլըս տուտուն Բերայի մեծ փողոցին վըրայ դտնուած խանութներէն չկրնալով որոշել առնելիք մէկ քանի կանգուն տալածոն, անիծելով հայհոյելով, կամիթներով հաղիւ հազ կը հասնի գիւղի վերջին չողենաւին որուն մէջ ամուսնոյն հանգիպելով մանրամասնաբար կը պատմէ գլխուն եկածը. երգում ընելով միանգամայն, թէ երկու աղջիկներուն ճէֆէզը խի Տիգրան պօնմառէէն շտկէ եւ անգամ մըն ալ Բերայի խանութներուն մօտէն չանցնի . . .

—Պէ' կնիկ ձեզի չըսի քի պօշ պան է տէյի, հիմա խօսքիս եկա'ր, նաֆիլէ աս տաքերուն տիյօր աս վախիթները վաքօռներուն մէջը, չօլուխով չօճուխով . . . ինչալլահ խրատ եղաւ ա, տուն կիտես քի առտուընէ տիյօր իրիկուն զարիֆ պատմալար տէյի տուտները վար կ'առնեն կոր, կանչէ', առ, ծեւէ, կարէ վ'սսէլամ:

—Էյ հախ ունիս, խաչոր մէյմըն ալ խօսքէդ դուրս ելլամ նէ երկուք ըլլայ:

—Տայիմա նայեցէք քի սեւը ներս ձերմալը դուրս հագուիք, աժան առէք, տուք կարեցէք, սըխ փոխեցէք . . .

—Ասրի'ս մարդ, խեղդ սիրեմ քի միտքիդ մօտ է:

ՎԱՅՆ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

ԱՊՐԻԼ ՎԵՅԻՆ ՄԵՌՆԵԼՍ

Ես, Ապրիլ վեցին մեռեալ Սարգիս Փափազեան, Կէտիկ Փաշայի Ս. Յովհաննէս եկեղեցին յուղարկաւ. թուրքեան եկող ճշմարիտ բարեկամներու անկեղծ չը-

նորհակալութիւններս կը յայտնեմ, որոնք զիս ողջ տեսնելով խնդալցութիւններն յայտնեցին:

Սիրելի ընթերցող, կատակ չէ այս, զուգադիպութիւն մըն է, պատմեմ:

Ապրիլ Յին օրը Պահճէ Գարու կերպասի վաճառատան մը մէջ կը գտնուէի, այդ միջոցին ծանօթներէս մին ներս մտաւ եւ զիս տեսնելուն պէս, սարսափահար վա՞, ո՞ղջ ես, ըսաւ. կատակ կարծելով չպատասխանեցի, եղբա՛յր ըսաւ, դուրս ելի եւ մահազդդ կարգա՛: Իսկոյն Սուլթան Համամ գացի հետեւեալ մահազդդ կարգացի:

Փափազեան ընտանիքը ցաւ ի սիրտ, կը ծանուցանէ զդառնալէս մահ:

ՍԱՐԳԻՍ Է. ՓԱՓԱՋԵԱՆԻ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան, կնքեց իր մահկանացուն ի խոր սուգ համակելով իր ընտանիքը աղքատեաներն ու բարեկամները:

Յուղարկաւորութեան տխուր հանգէսը տեղի ունենայ, վաղը երեքաբթի ապրիլ 6, ի ժամ 6, ի Սուրբ Յովհաննէս եկեղեցւոյ Կէտիկ Բաշայի:

Այս մահազդդ կարգացողները՝ քանի որ մէջը տրուեստ, տարիք, ամուրի, ամուսնացեալ նշանակուած չէ, տեսնելով որ հիւանդութիւնը կարճատեւ եւ թաղն ալ Կէտիկ Բաշա գրուած է, կարծեր են թէ մեռնողը ես եմ: Հետեւեալ օրը ժամը Յին ես ալ եկեղեցի գացի դիտելու համար թէ որոնք գտնուած են յուղարկաւորութեան եւ տեսայ որ տասնի չափ բարեկամներ եկած էին. մէկուն քովը գացի, գլուխնիդ ողջ ըլլայ ըսելու չմնաց, զիս տեսնելուն պէս սարսափելով, հէ՛՜ մը ըսաւ եւ դեղնեցաւ, զիս ուրուական կարծելով, երկու վայկենի չափ լուռ երեսս նայեցաւ, շիտակը ես ալ վախցայ. Աստուած մի արասցէ ուղեղային խանգարում ալ կրնայ պատահիլ: Վերջապէս ուրիշ բարեկամներ ալ զիս ողջ տեսնելով, իրենց խնդակցութիւնը յայտնեցին եւ միատեղ մեկնեցանք եկեղեցէն, հարսանեաց հանդէս մը դառնալու պէս:

Արդ որովհետեւ շատ մը «Սարգիս Փափազեաններ» կան, վերստին շփոթութեան տեղի չտալու համար, որոշեցի չմեռած մահազդս ձեռքովս գրել ի դիտութիւն բաղմաթիւ բարեկամաց:

Ֆասուլեաճեան, Բակլաճեան, Նօհումճեան, Հէլվաճեան, Խաւեարճեան, Չուպուքճեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զդառնալէս մահ:

ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆԻ

որդի 24 արուեստ գիտցող հանգուցնալ Տէր Երեմիա քահանայի, երբեմն դեղադործ, վերջը դերձակ եւ ձեւագիտութեան դասատու, եւ հնարիչ փարայ չըրած բաներու, որ հանգեաւ ի Տէր քառասունըհինգ տարեկան ծաղիկ կարճ հասակի մէջ, կտակելով ազդին երէցիկն մօրմէն ինկած, կլլուած ու մարտուած բոլոր ժառանգութիւնը:

ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

(Դերձակ)

ԱԼԱՊՈՒԺՈՒԿԸ

(ԵԼԵՔՏՐԱԿԳ)

- Այս գիշեր ճիշտ երեքին:
- Երուանդ զիս չսպասցնես:
- Պատուհանէն պիտի գամ:
- Վայրկեանները տարինէ՛ր . . . :
- Գիշեր բարի յոյս . . . :
- Յտեսութիւն հոգիս . . . :

Գիշերապահի «Բ» երեք անգամ զարկաւ Երուանդէնց տան սեմին վրայ: Տունը մութի մէջ էր: Գրեւորիկի մը թեթեւութեամբ դուռը բանալով դուրս նետուեցաւ Երուանդ: Եւ մութը իր քստմնելի ծոցին մէջ կուլ տուաւ իր ուրուագիծը . . . :

Նուարդէնց տան միջնայարկը սենեկի մը կիսաբաց պատուհանէն կանդեղի մը աղօտ լոյսը կը պլպլար. . . : Ան ալ մտնեցաւ: Գերեզմանային լուսութեան մէջ Երուանդ կը լսէր միմիայն սրտի բարախումը որ ճաթեցնել կ'ըստպառնար . . . : (ձի մը խորամանկութեամբ առաստաղին ի վեր մագլցեցաւ . . . , գորտի մը թեթեւ ոստումով սենեկին մութին մէջ գտաւ ինքզինքը . . . :

- Մեծ մայրիկ, մեծ մայրիկ . . . ալապուճուկ կայ ալապուճուկ, կը վախնամ կոր ինծի թեւիդ տակը առ. . .
- Վա՛յ, վախս ի՛նչ էր, Լէօն, տղաս ինչո՞ւ ինծի կը բաթթուիս կոր . . . : Ինծի պաշտի ընողը դո՞ւն էիր զաւակս . . . :
- Մենք մայրիկ, նայէ՞ նայէ՞ ալապուճուկը բէնճիւրէն վար ինկաւ . . . :
- Աչքիդ կ'երեւայ՝ կոր զաւակս, պառկէ, բան չիկայ:

Հէք Երուանդ կեանքին առաջին քայլերուն երբ սիրոյ բաժակը խմեց, բաղքը բերաւ որ անարատ գինին քացախի փոխուի: Երբ սիրոյ պապակը յագեցնելու մըտք՝ կոյս այտէն համբոյր մը գողնալ ուզեց, իր անփորձ թնեքէն առաջին անգամ ըլլալով պառաւի մը կմախացեալ այտերը օգտուեցան . . . :

Միամիտ աղջիկ . . . ինչու չորոշեցիր այն պատուանը ո՛ւրկէ պիտի կարենար խեղճ բաղդախնդիրը քեզ գտնել. չէ՛ր գիտեր թէ փողոցին վրայի սենեակը պառաւ մամիկդ ու փոքրիկ եղբայրդ կը գտնուէին . . .

Ա՛հ, միշտ կիները, գեղեցիկ սեռը . . . Եւայի սերունդը, մինչեւ ե՛րբ մեզ պիտի հալածէք . . . Վ. Փ.

ՏԵՍԼԾ Է՞Ք ԵՒ ԿԸ ՀԱՆՁՆԱ՞Ք

Թաղի մը՝ ուրտեղ դպրոցի, քահանայի, քարոզչի եւ կամ ժամկոչի կռիւ չըլլալ:

Թաղական խորհուրդ մը՝ որուն Ատենապետը միշտ փայլի խորհրդարանին մէջ իր բացակայութեամբ:

Ազնուամայլ տիկին մը՝ որ փայլ ու շուք ունենայ

եւ եկեղեցի եկած ատենը ժամկոչ աղբորմէն «աթոռ մը բեր ժամկոչ» չպոռայ:

Թաղական խորհուրդ մը՝ որ իր նախորդէն իրեն ժառանգ մնացած պարտքը վճարելու համար, կալուածներուն վարձքերը բարձրացնէ եւ վարձուորները նեղէ:

Եկեղեցւոյ մը ժամացոյցը՝ որ ամէն ատեն ժամը 12 ցոյց չի տայ,

Թաղական խորհուրդ մը՝ որ եկեղեցիին պահարանին ապակիները չչինէ, երկու տարիէ ի վեր—գրամ չունենալուն համար—:

Տեսուչ մը՝ որ իր դատը չպաշտպանած, ուրիշին դատը պաշտպանելու ելլէ:

Վարժարան մը՝ ուրկէ չըջանաւարտ եղող աշակերտները կարողանան մեր վաճառականները գոհացնել:

Բանաստեղծ մը՝ որուն փորը կուշտ եւ կռնակը տաք ըլլայ:

Հարուստ մը՝ որ մեռած ատենը բարեգործ, բարերար, առատաձեռն, վեհօգի, եւ հայր որբոց եւ այրեաց հոշակուի:

Կնիկ մը՝ որ Բ—Գ—Ե եւ կամ ներկ քսուած չըլլայ:

Շիք հագուած երիտասարդ մը՝ որ գրպանը հագեց տուփ չունենայ:

Վարդի կոկոն մը՝ որ աղջկան մը կողմէ նուիրուած չըլլայ . . . —Երիտասարդի մը:

Երիտասարդ մը՝ որ ֆռանսերէն գիտնայ եւ ղէվզէլ չըլլայ,

Առաջնորդ մը՝ որ իր թեմէն սիրուած ըլլայ:

Երիտասարդ մը, որ առանց դրամօժիտի ամուսնանայ:

Գում-Գաբուշի եւ կամ Սամաթիացի մը՝ որ քաղիւնօն նստած եւ օդի խմած ատեն իր տղան ալ մէկտեղ բերած չըլլայ:

Մագրի-գիւղցի մը՝ որ անտարբեր ըլլալով իր թաղային գործերուն, չըլլայ մանչ-աղջիկեան եւ կամ հակա . . . :

Երիտար մամիկ մը՝ որ եկեղեցականներուն համար կրանք չունենայ եւ ճանքան տեսած ատեն ձեռքը չհամրուրէ:

Եւ վերջապէս հրապարակադիր մը՝ որ իր գրածներուն հակառակը չգործէ:

Գ.Ի.Զ

ՊԱՏԱՍԻԱՆ ՄԸ

ՍԱՄԱԹԻԱՅԷՆ ԳՐՈՂԻՆ

Նաուլը-Գաբուշի ծովեղերեայ զբօսարանին սիրահար Թեթեւսօլիկ մը՝ պզտիկ անկիւն մը գտնելով Սուրհանդակի չորեքշաբթի օրուան թիւին մէջ, պատասխան տալ կարծեր է՝ Ծաղիկի մէջ հրատարակուան «Սամաթիա» վերնագրով, յօդուածին:

Տարակոյս չունինք որ Ծաղիկի սրամիտ աշխատակցի նկարագրած յաւակնոտ եւ զինեմով երիտասարդներէն մին եւ գլխաւորն է այդ պարտքը, որ կը կարծէ թէ քանի որ զբօսավայր մը եկեղեցիին եւ վարժարանին հասցի կը բերէ, անվայել է անոր մէջ գտնուող անվայելներուն (իրեն պէս) անվայել ընթացքը քննադատել:

Բայց . . . Կ'արժէ՞ Թափի փած՝ ճեօքի մը այսպիսի ապատասխանել:

«ԾԱՂԻԿ»Ի ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՄԱՔՐԻԳԻՐԻ 17.—Հոս տօնսուն (թող սառի) մոտա մըն ալ ելաւ. դպրոցական թէ եկեղեցական ամէն խնդիր մինչեւ որ տօնմիշ չըլլայ չպիտի կարգադրուի եղեր: Աստուած արեւը պահէ, թերեւս օր մը հալեցնէ, հիմակու հիմա աղային մեկը հալեցաւ:

Եավրո՛ւմ. . . որ զայն հալեցուց:

ՆՈՅՆ 17 մայիս.— Այսօր եկեղեցւոյ դուռը մօնէ երախայ մը ձգեր են ժամրոջ Սարգիս ներս առնելով զայն, իսկոյն թաղ. խորհուրդը նիստի հրաւիրեր է:

ՍԱՄԱԹԵԱ 17 մայիս.—Հոս գիշերային պոստները շատցան, երկան ֆիւպպելի մը գրեթէ ամէն իրիկուն իր քոյրերուն հետ կը պտտի, ոտքի ցաւը անցնելու եւ ինչ կիւրի երթալու համար:

Շըմէնաըֆերին ճանճան հարֆ նետողներուն թիւը 100ի եւ կեցելիկով պոստողներուն թիւը 200ի բարձրացած է:

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒԻ ԴՈՒՐՍ 18 մայիս.—Գարողըն հրաժարեցունելու դադարաւրը ընդհանրացած է. թաղեցին կը փափաքի որ Պողոս-Մաքրուհեան վարժարանին մէջ բարոյախօսութեան դաս տալու կարող քարոզիչ մը կարգուի:

ԲԵՐԱ 21 մայիս.—Հինգշաբթի օրուան տեղական թերթի մը մէջ յօդուածագիր մը «ինչ գո՞յն ունինք» կը հարցնէր. չիտալը ամէն մարդու գոյները գիտնալ մեր կարողութենէն շատ վեր է: Բայց սա չափը լաւ գիտենք թէ անցեալ շաբաթ օրուքնէ ի վեր Տոլաս Տերէի Նախակրթարանի փոխ տեսուչին՝ Գոյնը ֆէնկեառիի դարձած է:

Մեղքը Հ . . . ին վիզը:

ԾԱՂԵԼԱՆՆԵԼՈՒԿ

Գրէ մէկ արեւ

Եւ բռնէ բարեւ

Օրեայի աղջիկը

Դիրքիլիսուդ վերեւ ,

«Ու ըսէ ինձ թէ քանի թիւ ունիս»:

Այս հանելուկը առաջին անգամ բացատրուած եմք լուծողին երկու ամսուան Ծաղիկ նուէր պիտի տրուի:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվահիրճեան՝ ընկերակցութեամբ Դանիէլեան Տ. Ներսէս և Գալէմբեարեան Տ. Գնէլ վարդապետներու, ինչպէս նաև Ա. Գործակատար Տէր Ներսէսեան Տիգրան Էֆէնտիի, երէկ Ֆէնէրի Պատրիարքարանը երթալով, ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր, Յունաց Տ. Կոստանդինոս Պատրիարքին անուն տօնախմբութեանը առթիւ, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ:

—Խառն ժողովոյ որոշմամբ Տ. Բաբկէն վ. Կիլիսիէեան Մշոյ առաջն. Տեղապահ՝ և Տ. Գնէլ վ. Գալէմբեարեան Ճանիկի առաջն. Տեղապահ կարգուած են:

—Սկիւտարի Ս. Խաչ վարժարանի մէջ պատահած տխուր դէպքը լրագրաց մէջ արձագանք գտած ըլլալով, Ուսումնական Խորհուրդը իր անդամներէն Բարսեղ Էֆ. Աւետիսեանի յանձնարարած էր տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարել և արդիւնքը տեղեկագրել Խորհուրդին: Իսկ իսկ իր անդամներէն Բարսեղ Էֆ. իր պատրաստած տեղեկագրին մէջ, դէպքին գոյութիւնը հաստատելով հանդերձ, յայտարարած է թէ պատահած դէպքը ՏԽՈՒՐ ԿԷ ՍՊԼ անվայել է՝:

Է՛հ, քանի որ քննիչը Ուսումնական Խորհրդը գոյ անդամ մըն է, չենք դարմանար երբ բառերու այդքան ակադեմական ճշդութիւն փնտռուած է:

Ուրիշ դէպք մըն ալ պատահած է սակայն այս օրերս նոյն թաղի մանկապարտեզին մէջ, որուն համար չենք գիտեր թէ ուսումնական Խորհուրդին այդ պատուարժան անդամը ի՞նչ ածական պիտի տայ եթէ անոր քննութիւնն ալ իրեն յանձնուի, տխուր թէ անվայել:

Ահա եղելութիւնը:

Մանկապարտեզին երկու վարժուհիներուն մէջ պզտիկ անհամաձայնութիւն մը կը ծագի և Ա. վարժուհին՝ Բ. վարժուհիին համար կը բողբէ գլխարկաւոր թիւ 1. տէմիրպաշ Հոգաբարձութիւն Էֆէնտիին, որ իր կարգին թիւ 2. անուանական Հոգաբարձու Էֆէնտիին համոզելով՝ առանց քննութիւն մը կատարելու, Բ. վարժուհին կը դադարեցնէ պաշտօնէն, որ 150 զրոյ ամսական առնելով ամբողջ իր ընտանիքին ապրուոտը կը հայթայթէ եղեր:

Կիմանանք թէ հոգաբարձութիւն Էֆէնտիին Ա. վարժուհին խաղաղ չեղալու համար անմիջապէս հրաժարեցուցեր է Բ. վարժուհին:

Է Ք Ի Թ Ա Պ Լ

[ՄԻԱՅՆՆԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՅ]

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԷՆ ՀԶՕՐ
Կենաց Աստուծոյ խնայողական Ընկ.

ԵՐԱՇԽԱՐՀՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆ Է

1 Միլիառ 227 միլիոն Քրանց

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՅԻՉ Կ. ՊՕԼՍՈՅ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

ԹԱՇՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց թիւ 308 Քոնֆորսիայի դիմաց

Պատիւ ունին ծանուցանել իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իրենց վաճառատունը վերադառնալով բացուած է, միեւնոյն տեղը, ուր կը ծախուին ըստ առաջնոյն կանանց շրջագրեցող համար ամեն տեսակ պիտոյք, Տոպկեր, կոճակ, սախէթ, ժապաւէն, ժանեակ, եւայլն եւայլն. ու կանանց արդուզարդի վերաբերեալ իրեղէններ, Բարիդի առաջնակարգ գործարաններէ պատրաստուած: Այս վաճառատուն իր 25 տարուան յարատեւութեամբ արդէն արդոյ յաճախորդաց վստահութիւնը գրաւած ըլլալով աւելորդ կը համարուի կրկին յանձնաբարել:

ԳՐԱՏՈՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Չագմագերլար, Վալիսէ խան

Բառգիրք Անգլ.-Հայ. Վ. Յ. Յակոբեան, գին քառքոնէ 54, ընտիր լաթկզմ. 60, ընտիր թղթով 108: Գաւառական կարօտ դպրոցաց զեղչ 30%:

Բառգիրք Հայ-Գաղղ. Ն. Տէմիրճիպաշեան, գրքին ետեւը յատուկ անուանց բառգրքով, գին քառքոնէ 15, լաթակաղմ 17½: Կարօտ դպրոցաց զեղչ 30%:

Պէտք ունեցողներն ապրիլի 1-ին զիմել պարտին:

ՎԱՐՉՈՒ ԳՐԱՐԵՐ

Բաց ի հայ եւ հայաստան ծանօթ թանկագին վէպերէ, դրատան մէջ կը գտնուին Զօլայի, եւ այլ բազմաթիւ երեւելի հեղինակաց գրքեր, հանդէսներ, ամէն տեսակ դասագրքեր, թանկագին պատկերազարդ գրքեր: Ուսուցիչք, ուսուցչուհիք, գրասէրք կը հրաւիրուին այցել եւ օգտուիլ առիթէն:

Թէ վաճառելի եւ թէ վարձու գրոց պայմանք մատչելի են ամէն քաակի:

Գրատունը բաց է ամէն օր, եւ պատրաստ ամէն տեսակ յանձնարարութիւն կատարելու, եթէ փոխարժէքը կանխիկ է:

[Հաստատեալ յամին 1852]

ՏՔՐ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Թ/ւ 396, Մեծ - Փողոց Բերա

(Եանիի Գարեջրատան վրայի յարկը - Ֆիշը Չըպուգ - Ֆեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաառատիկ ցաւած աղաներն մէկ անգամէն կը լեցուին, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորահար եղանակաւ, նաւրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական աղաներ կը պատրաստեն, յարեւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի առամնանութիւն:

Յ. Գ. Չմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր), ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին:

Ա Ձ Դ

Այս անգամ կը վաճառուին մեծ ու փոքր քանակութեամբ Աղգ. Հիւանդանոցի սեպչականմաքառա դերձաններն հընարիջ Մեսրոպովիչի գրասենեակին որ ի Կ. Պոլիս Գաւառացի խան թիւ 1:

Այս առթիւ կը խնդրուի Արգոյ հասարակութեան որ փութան փորձել այս դերձաններն Փորձառու եւ մասնագէտ անձինք հաստատած են առաւելութիւնը հրապարակի վրայ գտնուած առաջնակարգ դերձաններէն:

Փորձեցէք եւ անմիջապէս պիտի տեսնէք առաւելութիւնը:

Եւ միանգամայն օգնած պիտի ըլլաք Ս. Փրկիչ Աղգ. Հիւանդանոցի հարկաւոր խեղճ եւ անկար պատրաստարեւոյ:

Բաժանորդագրութիւն [կանխիկ]

Պոլիս եւ Գաւառներ Տրկն. 50, Վեցմա 25, Եռմա 15 դշ. Օտար երկիրներ » 12, » 6, » 3 Փր Դրամի տեղ բօսթայի բուլ ալ կ'ընդունուի Գաւառներէն: Թղթատարի ծախքը մեր վրայ է:

ԾԱՂԻԿԻ Խմբագրութեան եւ Վարչութեան վերաբերեալ ամէն գրութիւնք պէտք է ուղղուին Առ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՏԷՕԲՄԷՃԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ ԾԱՂԻԿ ԽԱՐԱԲԵՐԹԻ

Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Արտօնատէր Ա. ՈՍԲԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ

Ձիւմպիլիլի խան միջնայարկ թիւ 18